

tolmačita, da naj bi casata predstavljala gospodinjstvo, občutek pripadnosti isti družini. Isti casati lahko pripada tudi več gospodinjstev, ki sicer lahko živijo ločeno, še vedno pa imajo občutek krvne pripadnosti. Gre namreč za specifičen tip sestavljene urbane družine. Sliko o funkcioniranju plemiškega sloja in prepletenosti političnega in rodovnega nivoja zaokrožujeta z več analizami posameznih pripadnikov plemiškega stanu v obdobju od 1751 do 1808. Zanima ju posameznik in njegov delež pri opravljanju raznih funkcij v državni upravi. V tabelah predstavljata udeležbo posameznih plemičev pri opravljanju najpomembnejših funkcij v službah republike (knez, senator, član Malega sveta, sodnik itd.).

Metodološko predstavlja študija obeh avtorjev zanimiv pristop k ugotavljanju rodbinskih povezav med posameznimi plemiškimi rodovi, kar je verjetno omogočila uporaba računalniške tehnologije. Številne tabele, grafikoni, sheme, razpredelnice, skice in preglednice ponazarjajo rezultate raziskovanja. S posebnimi grafičnimi barvnimi znaki je označena politična orientacija posameznih casat in posameznih plemičev. Knjigo popestrijo zanimive ilustracije. Gre za fotografije izbranih pogledov na posamezne predele Dubrovnika in njegove kulturno zgodovinske spomenike. Predstavljeni so predmeti (npr. volilne skrinjice), načrti mesta, potreti nekaterih plemičev in za zgodovinarja nadvse uporabni posnetki arhivskih dokumentov. Kot je običajno pri znanstvenih delih, knjigo zaključuje pregled uporabljenih virov (pretežno arhivske serije iz Državnega arhiva v Dubrovniku) ter uporabljena literatura. Povzetek je v angleškem jeziku.

Knjiga avtorjev Stjepana Čosića in Nenada Vekarića je pomembne prispevek k preučevanju Dubrovnike republike v novem veku. Avtorja sta prišla do mnogih novih pogledov in stališč pri oceni notranje političnega razvoja dubrovniške družbe od konca 16. stoletja do propada republike, in izdelala model genealoške analize plemstva.

Ignacij Voje

V l a d i m i r M a g i ć, **Katalog knjiga XVI. st. u Metropolitanskoj knjižnici u Zagrebu.** Zagreb : Hrvatski državni arhiv, 2005. 719 strani.

Deset let po izidu obsežnega kataloga Valvasorjeve knjižnice, ki jo hranijo v Metropolitanski knjižnici v Zagrebu – *Bibliotheca Valvasoriana: katalog knjižnice Janeza Vajkarda Valvasorja (Ljubljana–Zagreb 1995)*, je Vladimir Magić izdal še obsežno delo o knjigah iz 16. stoletja v tej ustanovi.

Popisanih je 1321 bibliografskih enot, pri čemer se avtor zaveda, da je možno, da bodo pri pregledovanju fonda v bodoče odkrili še kakšen tisk iz 16. stoletja. Ta pripomba je razumljiva, saj v tem obdobju knjigam niso dali dokončne podobe tiskarji oz. založniki, ampak so jih šele naknadno – na željo kupcev vezali. Pogosto imamo tako skupaj vezanih več različnih del tako po vsebini kot tudi po časovnem obdobju, ko so nastale.

Katalog ima tri dele. Avtorsko kazalo, kjer so navedeni tudi kratki naslovi del z letnicami izida in kazalke na osrednji kataloški del. V bibliografskem opisu, ki je osrednji del knjige, saj obsega 488 strani, se je avtor strogo držal mednarodnega standarda za opis starih publikacij, vendar ga je smiselno dopolnil s transkripcijo besed, če te niso upoštevale pravilne oblike v jeziku predloge, izpostavljena pa je tudi avtorska značnica.

Tretji del predstavlja kazala. V prvem so združena osebna imena in institucije povezane s posameznimi publikacijami, to so tiskarji, prevajalci, komentatorji tekstov, korektorji, izdajatelji, ilustratorji in prejšnji lastniki, slednji se ponovijo še enkrat v posebnem kazalu. Seznam tiskarn je urejen po krajih, tiskarjih in letnicah izida. Med njimi jih je veliko iz Italije in Francije – npr. Bologna, Brescia, Firenze, Benetke, Rim, Lyon in Pariz. Med nemškimi mesti pa jih je največ iz Frankfurta, Augsburga, Kölna, Wittenberga, Ingolstadta in Mainza. V katalogu so tudi predmetne oznake knjig, iz zadnjega kazala pa lahko razberemo, da jih je največ s področja teologije in cerkvenih študij, ki so še dodatno ožje označene. Precej knjig je s področja prava in filozofije. Med temami pa najdemo tudi knjige o danski, italijanski, madžarski in ruski zgodovini, matematiki in medicini.

V Metropolitanski knjižnici hranijo nekaj del hrvaških avtorjev iz 16. stoletja – Marka Marulića, Vinka Pribojevića, Franja Petrića in Juraja Draškovića (v značnici je zapisana oblika Đuro, ki pa se nikoli ne pojavlja ob imenu tega škofa!). Iz tiskarne, ki je v tridesetih letih 16. stoletja delovala na Reki

hranijo delo *Officii blaženie devi Marie in Misal hrvacki* (1531), njegov nekdanji lastnik je bil Janez Vajkard Valvasor.

Zanimalo nas je, koliko del slovenskih avtorjev hranijo. Na seznamu je Bohoričeva slovnica *Arcticae horulae succesivae* (1584), hrvaški prevod *Postile*, pri katerem so sodelovali Primož Trubar, Anton Dalmatin in Stjepan Konzul (1562) ter dve knjigi, verjetno različni izdaji znamenitega dela o Rusiji – *Rerum Moscovitarum commentarii* (1556) izpod peresa Žige Herbersteina.

V seznamu smo zaman iskali slovenski Dalmatinov prevod Svetega pisma, čeprav v vseh popisih naše protestantike kot eno izmed njegovih hranilišč navajajo tudi Metropolitansko knjižnico. Nekoč je bil njegov lastnik Valvasor. Po primerjavi obeh katalogov, ki ju je objavil isti avtor – Vladimir Magić, smo ugotovili, da Valvasorjevih knjig iz 16. stoletja v novem katalogu ni. Ponovno objavljati opis 337 knjig, kar predstavlja četrtno fonda, verjetno res ne bi bilo smiselno, a vendar bi moral avtor na to v uvodu posebej opozoriti. Dodatno je zavajajoče, ker pri enem delu pa nastopa Valvasor kot nekdanji lastnik. Opis Misala je tudi v *Bibliotheci Valvasoriani*, kar kaže na to, da knjiga ni bila slučajno umeščena na kakšno drugo mesto v knjižnici in je le zato predstavljena tudi v novem katalogu.

Tako moramo zaključiti, da smo dobili popis še enega fonda knjig iz 16. stoletja, kar je v svetu storilo že nekaj knjižnic, a žal smo morali navesti tudi nekaj pomanjkljivosti tega obsežnega dela.

Anja Dular

Napoleon na Jadranu = Napoleon dans l'Adriatique. Ur. Janez Šumrada. Koper : Založba Annales; Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper; Zgodovinsko društvo za južno Primorsko; Sveučilište u Zadru, 2006. 400 strani. (Annales Majora).

Članki v pričujoči monografiji so nastali na osnovi referatov z mednarodnega znanstvenega posveta »Dvestoletnica Napoleonove vladavine ob vzhodnem Jadranu / Bicentenaire du regne de Napoléon Ier en Adriatique orientale«, saj so jih avtorji zasnovali kot njihovo nadaljevanje, dopolnitev in poglobitev ter jih tako spremenjene predložili v objavo. Mednarodni znanstveni posvet je v organizaciji Univerze na Primorskem (Koper, Slovenija), Sveučilišta v Zadru (Hrvaška), Archives nationales de France (Pariz, Francija), Zgodovinskega društva za južno Primorsko (Koper, Slovenija) ter Fundacije Tanje in dr. Janeza Šumrade (Ljubljana, Slovenija) potekal med 8. in 10. decembrom 2005 v Kopru in Zadru. Monografijo krasi ugledna mednarodna zasedba, zastopani so namreč avtorji iz Francije, Italije, Hrvaške, Črne Gore ter seveda Slovenije. Vsekakor je potrebno posebej izpostaviti francoske avtorje, saj večina med njimi spada med najbolj priznane raziskovalce Napoleonovega obdobja, prav vsi pa so trenutno v vrhu francoske zgodovinske vede. Najuglednejši med njimi je tudi v Sloveniji zelo dobro poznani Michel Vovelle, z Institut de Paris ter pariške Sorbonne. Prav tako s Sorbonne prihaja Jacques Olivier Boudon, ki ob tem raziskuje še na Institut Napoleon, na katerem deluje tudi Michel Kerautret, Jacques Rémi Dahan pa je raziskovalec na Centre national de recherche scientifique v Parizu.

Prispevki se časovno ukvarjajo z obdobjem, ki sega od druge polovice 18. stoletja, prek obdobja Ilirskih provinc ter vse do padca zadnjih francoskih postojank ob vzhodnojadranski obali v prvih mesecih leta 1814, prostorsko pa bi jih, kot izhaja že iz naslova same monografije, lahko umestili na jadransko območje, kar obenem zaobjema tudi ozemlje Furlanije. Kot izvemo v predgovoru, ki sta ga prispevala Janez Šumrada in Darko Darovec je bilo to »obdobje ...v znamenju nenehnih vojn, gospodarske krize, a tudi velikih načrtov o družbeni modernizaciji in integraciji naštetih ozemelj v tedanjo francosko Evropo; zaradi izjemne kratkosti obdobja Napoleonove prevlade velika večina načrtovanih reform ni nikoli postala realnost, tiste, ki so jih vendarle pričeli uvajati pa v glavnem niso preživele konca francoske nadoblasti«.

Prvi članek je podpisal Michel Kerautret, nosi pa naslov »Napoleon in beneška dediščina«. V njem avtor razpravlja o Napoleonovi »orientalni politiki«, v okvir katere so v širšem smislu spadala tudi bivša beneška in osmanska ozemlja na Jadranu. Roberta Corbellini je prispevala članek pod naslovom »Furlanija pod Napoleonovo oblastjo: ozemlje, vodilni stanovi ter institucije med beneško tradicijo in državnimi reformami«. Obdobje francoske zasedbe Furlanije, med leti 1805 in 1813, je zaznamovalo oblikovanje novega vojaškega in civilnega aparata, prihod novih uradnikov ter vpeljava novih zakonov in institucio-